

مصر

مصر یکی از **کشورهای اسلامی** می‌باشد. این کشور در **شمال آفریقا** و در منطقه **خاور میانه** واقع شده است.

فهرست مندرجات

- ۱ - نگاه اجمالی
- ۲ - موقعیت جغرافیایی و شرایط آب و هوایی
- ۳ - ساختار جمعیتی و مذهبی
- ۴ - فرهنگ مصری‌ها
- ۵ - تاریخ مصر
- ۶ - نظام سیاسی و تقسیمات کشوری
- ۷ - احزاب سیاسی
- ۸ - سیاست خارجی مصر
- ۹ - روابط با جمهوری اسلامی ایران
- ۱۰ - پانویس
- ۱۱ - منبع

نگاه اجمالی

جمهوری عربی مصر در حوزه جغرافیایی شمال **آفریقا** و در منطقه **خاور میانه** قرار گرفته است. وسعت کشور مصر بیش از یک میلیون کیلومتر مربع (۲) می‌باشد و از غرب به **لیبی**، از جنوب به **سودان** و از قسمت شرق به **نوار غزه** محدود می‌شود و ساحل شمالی مصر به دریای مدیترانه و ساحل شرقی آن به دریای سرخ می‌رسد. اکثر جمعیت میلیونی مصر در سواحل **رود نیل** زندگی می‌کنند (در محدوده هزار متر مربع) و منطقه بزرگ بیابانی مصر عموماً غیرمسکونی است. نیمی از شهروندان مصری در مناطق غربی زندگی می‌کنند و اکثریت آنها در شهرهای پر جمعیت و مترکام **قاهره**، **اسکندریه** و دیگر شهرهای بزرگ در دلتای نیل سکنی گزیده‌اند. شهرت جهانی مصر به قدمت باستانی این کشور و وجود **اهرام ثلاثه** و **فراعنه** باز می‌گردند. واژه مصر ریشه‌ای سامی دارد و به معنای «دو تنگه» است (که نشان از جدایی دو سرزمین علیا و سفلی مصر می‌باشد). واژه مصر معانی **تمدن**، کلان شهر و مناطق مرزی را نیز شامل می‌شود. نام انگلیسی مصر (tpyge) از ریشه لغت یونانی sutpygeA گرفته شده است که واژه ژئیتوس از کپیئوس از **لغت** tpoc به معنی قبلی اخذ شده است.

موقعیت جغرافیایی و شرایط آب و هوایی

مصر با وسعت بیش از یک میلیون متر مربع سی و هشتمین کشور بزرگ **دنیا** است. با توجه به شرایط اقلیمی مصر، مراکز جمعیتی این کشور در کنار دره نیل و دلتای نیل واقع شده است و درصد از جمعیت مصر تنها در/درصد از این سرزمین ساکن هستند. اهمیت نقش مصر در طول تاریخ به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی و استراتژیکی این منطقه بوده است. کانال سوئز که دریای مدیترانه را به دریای سرخ و اقیانوس هند وصل می‌کند در واقع کانال ارتباطی بین شرق و غرب دنیا تلقی می‌گردد و آسیا، آفریقا و اروپا را به هم وصل می‌کند. به غیر از حاشیه دره رود نیل، سرزمین مصر بیابان و ماسه زار می‌باشد و طوفان‌های شنی مشخصه صحرای مصر می‌باشند. قسمت‌های بیابانی مصر شامل بیابان صحرا (arahaS) و بیابان لیبی می‌باشند. از بیابان‌های مصر در مصر باستان به عنوان سرزمین قرمز یاد می‌شد که پادشاهی مصر را از جانب تهدیدات جبهه غربی محافظت می‌نمود. شهرهای اصلی و مهم مصر شامل اسکندریه، آسوان، آسوت، قاهره، المحله، الکبری، حقه، لور، پورت سعید، شرم الشیخ، سوئز و المینا می‌باشند. مصر عموماً منطقه کم بارانی است و در مناطق جنوب قاهره متوسط بارندگی سالانه حدود تا میلی متر می‌باشد. بالاترین میزان بارندگی سالانه متعلق به قسمت‌های کوچکی از نوار ساحل شمالی است که به میلی متر در سال می‌رسد. به جز مناطق ساحلی دریای سرخ، ساحل مدیترانه و ساحل رود نیل از آب و هوای نسبتاً معتدلی برخوردار است و بادهای منطقه شمالی از مدیترانه به اعتدال هوا کمک می‌کند. افزایش سطح آب دریا باعث مشکلاتی در ساحل مدیترانه گردیده است و می‌تواند در آینده تبعات و مشکلات اجتماعی و اقتصادی برای مصر به دنبال داشته باشد.

ساختار جمعیتی و مذهبی

مصر یکی از پرجمعیت‌ترین کشورهای **خاور میانه** و دومین کشور پرجمعیت قاره آفریقا است. جمعیت مصر در حدود میلیون نفر تخمین زده می‌شود. بیشتر جمعیت مصر در کرانه‌های رود نیل و تقریباً در قاهره و **اسکندریه** ساکن هستند.

بین تا درصد از جمعیت مصر را **مسلمانان** تشکیل می‌دهند و بقیه مردم مصر غالباً **مسیحی** و **ارتدوکس** قبطی می‌باشند. مصر از لحاظ دموگرافیکی به منطقه بزرگ شهری و روستایی تقسیم می‌گردد.

مصری‌ها بزرگترین گروه قومی در مصر می‌باشند (درصد، در حدود/ میلیون نفر) و اقلیت‌های قومی شامل **اعراب** بدونین (که در بیابان‌های شرقی مصر و **صحرای سینا** زندگی می‌کنند) و بربرها می‌باشند.

مصر میزبان تعدادی آواره نیز می‌باشد که جمعیت آوارگان بین هزار تا میلیون نفر تخمین زده می‌شود. در بین آنها حدود هزار آواره فلسطینی و هزار آواره عراقی حضور دارند. مذهب نقش محوری و مهمی در زندگی مصری‌ها دارد. قاهره معروف به داشتن مساجد، مناره‌ها و کلیساها، تا درصد مردم مصر **مسلمان** هستند و اکثر آنها **سنی** مذهب و تعدادی از **مسلمانان** مصر تحت تعالیم **صوفی‌ها** قرار دارند و در مصر اقلیتی **شیعه** نیز زندگی می‌کنند.

مسیحی‌ها تا درصد جمعیت مصر را شامل می‌شوند که بیش از درصد آنها پیروان کلیسای ارتدوکس قبطی اسکندریه می‌باشند. اقلیت‌های دیگر مسیحی شامل کلیسای **کاتولیک** قبطی، کلیسای انجیلی قبطی، کلیسای ارتدوکس یونانی، کلیسای کاتولیک رومی، کلیسای کاتولیک ارمنی و... می‌باشند.

بر طبق **قانون اساسی** مصر هیچ کدام از قوانین کشور نباید مغایر قوانین **شریعت اسلام** باشد. **فرقه حنفی**، خط غالب فکری اسلام سنی در مصر می‌باشد و وزارت اوقاف بر تمامی **مساجد** و **روحانیون** نظارت دارد. امامان **جماعت** و **جمعه** در **دانشگاه الازهر** آموزش می‌بینند و این دانشگاه به عنوان مرکز فکری مسلمانان در مصر محسوب می‌شود و مفتی‌های الازهر دارای حق صدور فتاوی مذهبی در مورد موضوعات مختلف می‌باشند.

دانشگاه الازهر مصر یکی از قدیمی‌ترین مراکز علمی **جهان اسلام** محسوب می‌شود و تأثیرات فکری و علمی فراوانی در دنیای اسلام بر جای گذارده است. از دیگر مؤسسات مذهبی مطرح مصر می‌توان کلیسای ارتدوکس قبطی اسکندریه را نام برد که میلیون مسیحی را در جهان، تحت تعالیم خود دارد.

آزادی‌های مذهبی در مصر تحت تأثیر فعالیت‌های اسلام‌گرا و سیاست‌های دولت مصر در نوسان بوده است. **مسیحیان قبطی** پس از کودتای جمال عبدالناصر، بیش از گذشته به حاشیه رفتند.

مسیحی‌های قبطی دارای محدودیت‌هایی برای استخدام در مراکز عمومی و امنیتی هستند و تحت تبعیض‌های اجتماعی قرار می‌گیرند و با وجود جمعیت تا درصدی نتوانسته‌اند، **حقوق مدنی** و **سیاسی** بالایی به دست آورند.

وزیر از وزیر در کابینه مصر قبطی هستند و از فرمانداری، تنها یک فرمانداری در اختیار قبطی هاست. مصر یکی از قدیمی‌ترین جوامع یهودی را دارا می‌باشد. غالب **یهودیان** مصر در اواخر قرن نوزده و اوایل **قرن بیستم** از عثمانی و اروپا به مصر وارد شدند، اما پس از بحران سال کانال سوئز و جنگ مصر و **اسرائیل**، تعداد زیادی از یهودیان توسط جمال عبدالناصر از مصر اخراج شدند.

بهایایی‌ها اقلیت دیگر ساکن در مصر هستند که جمعیت آنها به چند هزار نفر می‌رسد که مؤسسات و فعالیت جوامع شان از سوی دولت تحریم شده است. **بهایی‌ها** تاکنون حق اخذ کارت هویت ملی را نیز نداشتند.

فرهنگ مصری‌ها

فرهنگ مردمان مصر قدمتی هزار ساله دارد. مصر باستان جزو اولین تمدن‌های بشری بوده است و غنای فرهنگی مصر همواره الهام بخش جوامع پیرامونی این کشور در دنیای اسلام، شمال آفریقا و خاورمیانه بوده است. پس از عصر فراغته، مصر تحت تأثیر فرهنگ **هلنیسم مسیحیت** و اسلام قرار گرفته است و قاهره به عنوان بزرگترین شهر قاره آفریقا به یکی از مراکز آموزشی و فرهنگی تبدیل شده است. مصر بیشترین تعداد برندگان جایزه نوبل در قاره آفریقا و جهان عرب را دارا می‌باشد. طی یک دهه اخیر پطروس غالی، دبیر کل اسبق سازمان ملل و مجد البرادعی رئیس آژانس بین المللی انرژی اتمی برندگان جایزه صلح نوبل بودند. کشور مصر در عرصه‌های هنری (آرشیکت، موسیقی و برگزاری جشنواره‌ها و کارناوال‌های مذهبی) نیز در جهان عرب و شمال آفریقا شهره می‌باشد. قاهره به پایتخت فرهنگی جهان عرب نیز مشهور است.

تاریخ مصر

مصر زادگاه و مهد نخستین تمدن‌های بشری بوده است و آثار سکونت بشر در کنار **رود نیل** یافت شده است. پس از تغییرات آب و هوایی در حدود سال قبل از میلاد و تشکیل بیابان‌های مرکزی و غربی (**صحرا**)، جمعیت مصر به حاشیه رود نیل عزیمت نمودند. **مهاجرت** به سوی رود نیل باعث گسترش و رونق کشاورزی، اقتصاد و مظاهر تمدن گردید. اولین فرمانروایان مصر به سال قبل از میلاد بر می‌گردند که **اهرام ثلاثه** و مجسمه ابوالهول میراث تاریخی و باستانی آن دوران است. با شکست آخرین فرعون (نکتانبو دوم) در سال قبل از میلاد، توسط امپراتور ایران، دوره فراغته در مصر پایان پذیرفت. پس از این شکست، مصر توسط یونانی‌ها و رومی‌ها بار دیگر سقوط کرد و به مدت سال تحت حاکمیت امپراتوری‌های خارجی قرار گرفت، قبل از اینکه مصر به جزئی از قلمرو بیزانس درآید. مسیحیت توسط سنت مارک در قرن اول میلادی به مصر آورده شد. در سال میلادی، کلیسای قبطی مصر تاسیس گردید.

امپراتوری بیزانس (روم شرقی) توانست با شکست لشکر **ایران** مجدداً کنترل مصر را در **قرن هفتم** میلادی در اختیار گیرد. اما در سال میلادی (قرن اول هجری)، مصر به تصرف اعراب **مسلمان** درآمد و **قوانین اسلامی** توسط **خلیفه** مسلمانان بر تمامی خاک مصر به مدت قرن اعمال گردید. (این دوره شامل خلافت **فاطمیون** مصر نیز می‌شود). با پایان حکومت **ایوبیان**، **مملوکیان** (جانشین ایوبی‌ها) در قرن هفتم هجری (میلادی) کنترل مصر را در دست گرفته و فرمانروایی آنها بر مصر تا سال میلادی که ترک‌های عثمانی بر مصر مسلط شدند ادامه یافت.

حمله فرانسه به مصر تحت رهبری ناپلئون در، تأثیرات عظیم اجتماعی و فرهنگی بر جای گذاشت و مصری‌ها مبارزات خود علیه فراسوی‌ها را آغاز نمودند. در این دوره مصر شاهد جنگ‌های داخلی بین ترک‌های **عثمانی**، مملوکیان و آلبانیایی‌ها با نیروهای فرانسوی بود که در نهایت محمدعلی پاشا کنترل مصر را در اختیار گرفت. او در سال میلادی، فرمانروای مصر شد و تحت رهبری او اصلاحات در عرصه‌های کشاورزی و صنعتی آغاز گردید.

پس از تکمیل حفر کانال سوئز در توسط خدیو اسماعیل، مصر به محور مهم حمل و نقل دریایی جهان تبدیل گردید. به دلیل بدهی مالی سنگین مصر به قدرت‌های اروپایی، در سال، بریتانیا کنترل دولت مصر را به بهانه حمایت از منابع مالی بریتانیا به خصوص در کانال سوئز به دست گرفت و نیروهای نظامی خود را به اسکندریه و منطقه حاشیه کانال اعزام کرد. پس از شکست ارتش مصر نیروهای انگلیسی به قاهره رسیدند و دولت ملی را برکنار نمودند؛ اما عملاً تا سال، مصر یکی از استان‌های **امپراتوری عثمانی** محسوب می‌گردید.

تحریکات اعتراضی مردم مصر علیه انگلیسی‌ها در طی سال‌های پس از **جنگ اول جهانی** ادامه داشت و در نهایت در فوریه، استقلال کشور مصر از سوی انگلستان اعلام گردید و **قانون اساسی** مصر در سال، بر مبنای سیستم پارلمانی تصویب گردید. در سال با انعقاد پیمان مصر انگلستان بار دیگر زمینه ادامه مداخلات سیاسی و استمرار حضور نیروهای نظامی انگلیس فراهم گردید. تسلط انگلستان بر امور کشور باعث ایجاد اعتراضاتی شد که منجر به کودتای افسران آزاد علیه ملک فاروق، پادشاه مصر گردید. در ژوئن جمهوری عربی مصر اعلام گردید و جمال عبدالناصر (رهبر جنبش افسران آزاد) به عنوان اولین رئیس جمهور مصر برگزیده شد و به طور رسمی در ژوئن **استقلال** کامل مصر از بریتانیا اعلام گردید.

اقدام ناصر در ملی کردن کانال سوئز در سال باعث بروز بحران کانال سوئز و جنگ بین مصر و دول غربی و **اسرائیل** گردید. سال پس از جنگ و اشغال **صحرای سینا** توسط اسرائیل، ناصر در گذشت و جانشین وی انور سادات بر خلاف ناصر رویکرد مثبت تری نسبت به ایالات متحده و غرب داشت تا به شوروی که از متحدین مصر در آن زمان به حسلب می‌آمد.

در جنگ، علی رغم موفقیت اولیه ارتش مصر، در نهایت جنگ با حمایت کامل غرب از اسرائیل، با شکست مصر و **سوریه** پایان یافت. **سادات** در دیداری تاریخی در سال از **بیت المقدس**، زمینه ساز انعقاد پیمان صلح کمپ دیوید در سال و **صلح** با اسرائیل شد. صلح مصر و اسرائیل ضربه‌ای سنگین به انسجام و اتحاد جبهه عربی در قبال اسرائیل بود و به دنبال آن مصر از اتحادیه عرب اخراج شد. سادات در توسط خالد اسلامبولی یک مبارز اسلام‌گرا ترور شد. از آن تاریخ تاکنون حسنی مبارک به عنوان رئیس جمهور مصر بر مسند قدرت مصر تکیه زده است.

نظام سیاسی و تقسیمات کشوری

مصر دارای استان می‌باشد که هر کدام از استان‌ها به مناطق کوچکتری تقسیم می‌گردد. استان مصر به شرح ذیل می‌باشند. استان دقهلیه، بحر الاحمر، بحیره، قیوم، غربیه، اسکندریه، اسماعیلیه، جیزه، متوفیه، منیا، قاهره، قلیوبیه، وادی الحدید، شرقیه، سویس، اسوان، اسیوط، بنی سویف، پورت سعید، دمياط، جنوب سینا، شمال سینا، کفر الشیخ، مطرح، قنا و سوهاج. همان گونه که ذکر گردید درصد از مردم مصر تنها در/درصد از این سرزمین و در کنار رود و دلتای نیل زندگی می‌کنند. نوع **نظام سیاسی** مصر جمهوری می‌باشد و رئیس جمهور در راس این کشور قرار می‌گیرد. پس از ترور سادات، حسنی مبارک از سال تاکنون بر مسند قدرت قرار دارد و حزب دولتی متبوع او حزب دموکراتیک ملی، حزب حاکم بر پارلمان است. اگر چه نظام سیاسی بر سیستم چند حزبی استوار است اما عملاً طی نزدیک به دهه گذشته حزب حاکم دموکراتیک ملی با ایجاد شرایط محدود کننده برای سایر احزاب و جریلهای سیاسی عملاً قدرت را به طور کامل در دست دارد. مبارک، در سال اعلام کرد که دولت قصد اجرای سیاست‌های اصلاحی در قانون انتخابات کشور را دارد تا راه برای انتخابات ریاست جمهوری با حضور چند چهره میسر شود اما در عمل با ایجاد محدودیت برای شرکت **اخوان المسلمین** به عنوان اصلی‌ترین جریان سیاسی مذهبی و اجتماعی مصر و نیز محدودیت برای احزاب منتقد مانند حزب «وفد» و «الغد» زمینه را برای انتخاب مجدد خود هموار کرد. پس از اصلاح قوانین انتخاباتی، حضور نامزدهای احزاب در انتخابات ریاست جمهوری منوط به این مسئله شده بود که حزب مربوط توانسته باشد % از کرسی‌های **پارلمان** را به دست آورد، از طرف دولت به عنوان **حزب سیاسی** قانونی شناخته شده باشد و سال از عمر فعالیت سیاسی آن گذشته باشد. اصلاح قانون انتخابات به دنبال آن بود که مجرای قانونی برای انتخاب نامزد حزب حاکم در انتخابات ریاست جمهوری آینده نیز از هم اکنون مهیا گردد. مبارک می‌کوشد تا فرزند خود جمال مبارک را به عنوان ریاست جمهوری بعدی کشور بر مسند قدرت بنشاند.

احزاب سیاسی

اخوان المسلمین بزرگترین و تاثیرگذارترین جریان اجتماعی سیاسی و مذهبی در مصر به شمار می‌رود که توسط دولت مصر به عنوان حزبی غیر قانونی شناخته می‌شود. اخوان المسلمین در سال توسط حسن البنا در اسماعیلیه تاسیس شد. پیدایش این سازمان از یک سو در نتیجه جریان‌ها و شرایط خاص اجتماعی مصر و از سوی دیگر ناشی از شخصیت کاریزماتیک رهبر اخوان بود. جنبش اخوان هدف از تاسیس خود را احیای اصول اساسی **اسلام** و تشکیل یک جامعه سیاسی مبتنی بر **اصول اسلام** که با تهدیدهای فرهنگی و سیاسی غربی مقابله کند اعلام کرد. اخوان المسلمین نماد و سمبل اسلام میانه رو تلقی می‌گردد و در طول فعالیتش الهام بخش مکاتب و جریان‌های اسلامی در جهان اسلام بوده است. در حال حاضر اخوان المسلمین مهمترین جریان اجتماعی و سیاسی مخالف دولت مصر می‌باشد و دکتر مهدی عاکف رهبر اخوان المسلمین مصر می‌باشد. حزب دموکراتیک ملی (حزب الوطنی الديقراطي) حزب حاکم بر پارلمان مصر که در سال توسط انور سادات تاسیس گردید این حزب در انتخابات چند دهه گذشته حسنی مبارک را برای ریاست جمهوری نامزد خود نمود و تلاش می‌نماید تا جمال مبارک که رهبر فعلی حزب می‌باشد را برای ریاست جمهوری آینده نامزد کند. حزب دموکراتیک ملی حزب اکثریت در پارلمان مصر می‌باشد. حزب وفد (حزب الوفد الجدید) از قدیمی‌ترین احزاب مصر است که در سال و پس از کودتای افسران آزاد منحل شد اما فعالیت مجدد خود را در اوایل دهه آغاز نمود. منیر فحری عبدالنور رهبر فعلی حزب وفد است. حزب متحد پیشرو حزب ناصریت دموکراتیک عربی (حزب ناصری) در اواخر دهه و در واکنش به سیاست‌های انور سادات در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی، تاسیس گردید این حزب ریشه‌های چپ و سوسیالیستی دارد و رهبر فعلی آن دیالیدین داود می‌باشد. حزب لیبرال (حزب الاحرار) حزب فردا (حزب الغد) که رهبر آن امین نور یکی از شاخص‌ترین نیروهای مخالف رژیم فعلی مصر می‌باشد رویکرد این حزب **سکولاریستی** است. امین نور انتقادات تندی علیه رژیم مبارک دارد.

سیاست خارجی مصر

موقعیت ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک مصر به علاوه وسعت سرزمینی و جمعیت مناسب و **تاریخ** و **تمدن** کهن و غنی شرایط بالقوه‌ای را برای تاثیرگذاری مصر بر تحولات پیرامونی خود به وجود آورده است. جامعه مصر برخلاف دیگر جوامع جهان عرب از پویایی و نشاط اجتماعی برخوردار بوده است و در طول **قرن بیستم** الهام بخش افکار و ایده‌های **پان عربیستی** و **پان اسلامیزم** بوده است. کانال سوئز به عنوان شاه‌رگ و بزرگراه ارتباطی شرق و غرب دنیا می‌شود و مصر کشوری بزرگ و تاثیرگذاری در خاورمیانه و آفریقا محسوب می‌شود و تاثیر فرهنگی و فکری جامعه مصر بر محیط عربی و اسلامی خود مشهود بوده است. دبیرخانه و مرکزیت اتحادیه عرب در قاهره مستقر است و دبیرکل اتحادیه عرب به طور سنتی شهروند مصر می‌باشد اگر چه مصر در طول قرن بیستم، سرلنمدار مبارزات ضد استعماری در شمال **آفریقا** و **خاورمیانه** بود و پس از ملی شدن کانال سوئز و **جنگ** با **اسرائیل** در سال‌های و الهام بخش مقاومت و مبارزه بر علیه اسرائیل و ابرقدرت‌های حامی او تلقی می‌گردید، اما دولت مصر پس از امضای توافق صلح با اسرائیل و شکستن جبهه اتحاد عربی و اسلامی و اعمال سیاست‌های خود کلامه دولت مبارک در داخل و ایجاد محدودیت برای فعالیت جنبش اخوان المسلمین و غالب گروه‌های سیاسی اسلام‌گرا در بین برخی از کشورهای خاورمیانه و **افکار عمومی** منطقه به دنبال روی و همسویی با غرب و اسرائیل متهم است. سیاست خارجی دولت مبارک طی نزدیک به سه دهه گذشته اتحاد و نزدیکی با آمریکا و کشورهای غربی بوده است اگر چه مصر در سیاست خارجی خود همواره حرکتی زیگ‌زاگی داشته اما می‌توان گفت در طی سال‌های اخیر قاهره بر تعهدات منطقه‌ای خود تاکید بیشتری داشته است. مصر همچنان به عنوان یکی از وزنه‌های بسیار مهم در معادلات منطقه‌ای مطرح است و تلاش نموده است که همواره نقشی میانجی‌گرایانه و مثبت در تحولات منطقه ایفا نماید. سیاست رسمی دولت مصر در مورد **فلسطین** حمایت از تشکیل دولت مستقل فلسطین در سرزمین‌های اشغالی سال با پایتختی بیت المقدس بوده است و اگر چه در طی دهه اخیر حمایت کامل خود را از رهبران **سازمان آزادی‌بخش فلسطین** و **جنبش فتح** و دولت خودگردان فلسطین نشان داده است اما در عین حال تلاش نموده است تا نقش میانجی‌گرایانه بین نیروها و گروه‌های مختلف فلسطینی انجام دهد. می‌توان گفت نقش برتر مصر طی چند سال اخیر با نقش آفرینی و ابتکار عمل سعودی‌ها انکی به حاشیه رفته است اما مصر همچنان نقش آفرین و تاثیرگذار است. دولت مصر همچنین نقش مهمی در **اتحادیه آفریقا** بازی می‌کند و تلاش نموده است در مناقشات مختلف در سطح **قاره آفریقا** نقشی میانجی‌گرایانه داشته باشد. طی چند سال اخیر مصر نگاه و رویکرد شرقی خود را بیشتر دنبال نموده است و نسبت به افزایش ارتباطات سیاسی و تجاری خود با روسیه و چین ابراز علاقه نموده است.

روابط با جمهوری اسلامی ایران

ایران و مصر به عنوان دو کشور محوری **جهان اسلام** در دو نقطه حساس و استراتژیک قرار گرفته‌اند. هر دو کشور وارث دو تمدن بزرگ و کهن هستند که در طول سالیان متمادی همواره در تعاملی نزدیک با هم به سر برده‌اند. ظهور اسلام و پذیرش آن از سوی دولت، این علقه‌های الفت را بیشتر به هم نزدیک نمود. پس از پیروزی **انقلاب اسلامی** و به تبع آن تغییر رویکرد فضای منطقه‌ای و بین‌المللی نسبت به **جمهوری اسلامی**، روابط گرم و دوستانه دو کشور ایران و مصر هم رو به سردی گرانید. اگر نگاهی اجمالی به سیر تحولات سه دهه اخیر در مورد روابط ایران و مصر داشته باشیم در خواهیم یافت که موانع ارتباط بین دو کشور همگی مربوط به یک مقطع زمانی خاص، می‌باشد. میزبانی مصر از **شاه** مخلوع

ایران، امضای قرار داد کمپ دیوید، ادعای مصر مبنی بر حمایت ایران از اسلام گرایان منتقد دولت مصر و نامگذاری خیابانی در تهران به نام عامل قتل سادات را می‌توان از مهمترین عوامل قطع ارتباط با مصر دانست.

جمهوری اسلامی ایران با توجه به موقعیت استراتژیک خود و با عنایت به اصل **عزت**، **حکمت** و **مصلحت** طی یک دهه اخیر درصدد بهبود و توسعه روابط خود با دولت‌های منطقه و جهان اسلام برآمده است. در طی دهه گذشته روابط ایران مصر تأثر از معنای پیش آمد، اوایل انقلاب بود و با گذشت دهه از مقطع روابط دیپلماتیک بین دو کشور با توجه به تغییرات گسترده در معادلات منطقه‌ای و بین المللی ضرورت احیای روابط دو کشور مهم جهان اسلام بیش از گذشته ضرورت می‌یابد.

بهبود روابط بین ایران و مصر می‌تواند در راستای منافع ملی دو کشور و منافع ملی جهان اسلام باشد. **امنیت** و ثبوت در دو منطقه استراتژیک سوئز و تنگه هرمز، افزایش حجم مبادلات اقتصادی و تجاری، رایزنی بیشتر در برابر توسعه طلبی‌های اسرائیل و حمایت از مردم فلسطین، همکاری بیشتر در نهادهای منطقه‌ای و بین المللی مانند گروه D ۸ و سازمان کنفرانس اسلامی می‌تواند از مهمترین پیامدهای تجدید روابط ایران و مصر باشد.

[۱] آشنایی با کشورهای اسلامی، حسن روحانی، ص ۳۱-۳۲.

پانویس

۱. ↑ آشنایی با کشورهای اسلامی، حسن روحانی، ص ۳۱-۳۲.

منبع

نرم افزار کتابخانه جامع حج، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.

رده‌های این صفحه: [کشورهای اسلامی](#)